

FM: Vājš ārējais pieprasījums samazina Latvijas preču eksportu

Publicēts: 11.09.2023.

[ārējā tirdzniecība](#)

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Pēdējo mēnešu laikā ir iezīmējusies acīmredzama strauja ārējā pieprasījuma samazināšanās tendence, tādējādi negatīvi ietekmējot Latvijas preču eksporta attīstību. Ceturto mēnesi pēc kārtas preču eksporta vērtība samazinās par vairāk nekā 10%. Šodien publicētie dati par Latvijas ārējo tirdzniecību šā gada jūlijā liecina, ka salīdzinājumā ar pērnā gada jūliju Latvijas preču eksporta vērtība samazinājās par 15,0%. Tādējādi šā gada pirmajos septiņos mēnešos preču eksports bija par 5,8% zemāks nekā pērnā gada attiecīgajā periodā. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka eksporta vērtība samazinās no ļoti augsta līmeņa, kurš bija sasniegts pērn, pateicoties izejvielu cenu kāpumam un reeksporta apjoma pieaugumam. Preču eksporta vērtība šā gada jūlijā veidoja 1363 miljonus eiro, kas kopumā atbilst vidējai viena mēneša eksporta vērtībai 2021. gadā. Tomēr šis gads eksportētājiem būs grūts, un sagaidāms, ka jūlijam līdzvērtīgs kritums turpināsies arī nākamajos šā gada mēnešos.

Latvijas preču eksporta attīstību šogad ietekmē vājais ārējais pieprasījums, it īpaši no Eiropas Savienības (ES) puses jeb lielākā eksporta tirgus Latvijas precēm. ES ekonomikas pieaugums šā gada otrajā ceturksnī apstājies, bet salīdzinājumam – iepriekšējos divus gadus nepārtraukti palielinājās. Negatīvi vērtējams ekonomikas kritums Igaunijā, Polijā, Zviedrijā un Vācijā šā gada otrajā ceturksnī, kas ir Latvijas lielākie eksporta virzieni Eiropā. Vērtējot ES dalībvalstu uzņēmēju un patērētāju ekonomisko sentimentu, jāsecina, ka tas turpina pasliktināties. Šā gada augustā ekonomikas sentiments ES vēlreiz pasliktinājās tādās Latvijas preču eksportam nozīmīgās nozarēs kā apstrādes rūpniecība un būvniecība. Šīs nozares tiešā veidā ietekmē Latvijas kokrūpniecības, metālapstrādes, kā arī būvniecības materiālu eksportu.

ES ekonomiku negatīvi ietekmējošo faktoru netrūkst, bet pārsvarā tie ir saistīti ar augstu inflāciju, izaicinājumiem enerģētikas nozarē, kā arī ierobežojošo monetāro politiku, ko īsteno Eiropas Centrālā banka. Eiropas Komisija publicējusi jaunākās ekonomiskās prognozes, kas liecina, ka ES ekonomikas pieaugums šogad varētu sasniegt 0,8%, kas ir par 0,2 procentpunktiem mazāk nekā iepriekšējā novērtējumā, kas bija izstrādāts šā gada maijā. Tas ir būtiski zemāks nekā ekonomikas 3,4% izaugsme pagājušajā gadā. Nedaudz labāka ekonomikas situācija ir ASV un Ķīnā, valstīs, kuras nosaka toni pasaules tirdzniecībā, tomēr arī tur ekonomikas izaugsme bremsējas.

Šā gadā augustā preču eksports samazinājies visās preču grupās. Lielākais eksporta kritums tika fiksēts minerālproduktu grupā, eksporta vērtībai samazinoties par 59% jeb 110 miljoniem eiro salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi, ko ietekmēja gāzes un naftas produktu reeksporta samazinājums attiecīgi par 79% un 67%, kā arī elektroenerģijas eksporta samazinājums uz ES dalībvalstīm par 79%. Minerālproduktu eksporta samazinājums izskaidro gandrīz pusi no kopējā preču eksporta samazinājuma augustā.

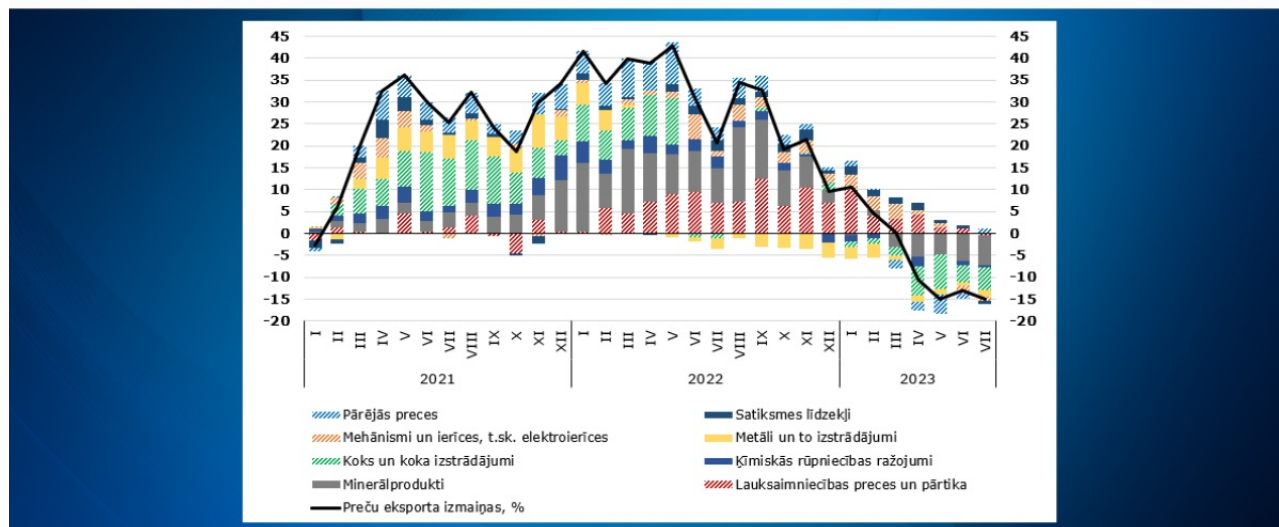
Būtisks eksporta kritums bija fiksēts arī koksnes un koka izstrādājumu eksportā. Šīs preču grupas eksporta vērtība samazinājās par 28% jeb 81 miljonu eiro. Negatīvi vērtējams, ka šīs grupas eksporta kritums ir visaptverošs un fiksēts uz visiem lielākajiem noieta tirgiem, tajā skaitā Apvienoto Karalisti, Igauniju, Lietuvu, Poliju, Nīderlandi, Vāciju, Zviedriju un Somiju.

Svarīgi atzīmēt, ka preču importa samazinājums ir vēl straujāks. Šā gada jūlijā preču importa samazinājums gada izteiksmē veidoja 19,6%, bet septiņos mēnešos 6,5%. Importa vērtību arī būtiski ietekmē energoresursu importa samazinājums. Kopumā minerālproduktu importa vērtība, kur lielāko daļu veido gāze, naftas produkti un elektroenerģija, šā gada augustā samazinājusies par 64% jeb 380 miljoniem eiro. Līdz ar to, preču importam samazinoties straujāk par eksportu, uzlabojas preču ārējās tirdzniecības bilance, kuras deficīts samazinājās no 619 miljoniem eiro pērnā gada jūlijā līdz 425 miljoniem eiro šā gada jūlijā.

Atšķirībā no preču eksporta pakalpojumu eksports turpināja samērā strauju attīstību. Dati par jūliju vēl nav pieejami, bet pusgada dati ir ieprecinoši. 2023. gada sešos mēnešos pakalpojumu eksporta vērtība bija par 12,4% augstāka salīdzinājumā ar pērnā gada

attiecīgo periodu. Savukārt jūnijā pakalpojumu eksports gada griezumā pieauga par 11,3%. Pakalpojumu eksporta attīstību nodrošina ar tūrisma nozares saistīto pakalpojumu pieaugums, kā arī telesakaru, informācijas un datorpakalpojumu nozares.

Latvijas preču eksporta kopējais gada pieaugums (%) un preču grupu devums kopējā pieaugumā (pp)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-vaajs-arejais-pieprasijums-samazina-latvijas-precu-eksportu>